

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ที่ดำรงอยู่ในโลกและสังคมจึงต้องมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลาเช่นเดียวกัน การพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ ตลอดจนทัศนคติด้านต่างๆ ล้วนมีความจำเป็นในทุกสังคม การศึกษานับว่าเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการพัฒนาคน หากประเทศใดสังคมใดมีการจัดการศึกษาแก่พลเมืองอย่างมีคุณภาพแล้ว ก็เป็นอันเชื่อได้ว่าการพัฒนาประเทศและสังคมย่อมดีขึ้นอย่างแน่นอน การศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญไปในทิศทางที่พึงประสงค์ เพราะเป้าหมายในการจัดการศึกษามุ่งจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ปลุกฝังให้ประชากรมีความรู้ ความสามารถทั้งทางวิชาการในด้านต่างๆ รวมทั้งความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาดังกล่าวในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (ตรีพล ตักกะวนิช, 2551, น.1)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 22 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 12) เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการการพัฒนาชีวิตบุคคลและสังคมให้มีคุณภาพ มีความเจริญงอกงาม ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ดังนั้นหลักการในการจัดการศึกษาจึงมีขึ้นเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ วิธีที่ดีที่สุดในการพัฒนาเยาวชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ คือ การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน แต่บางโอกาสการเรียนรู้ไม่ใช่เกิดขึ้นที่โรงเรียนเท่านั้น โดยเฉพาะในปัจจุบันและอนาคตที่โลกเข้าหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้ระบบข้อมูลข่าวสารแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว และเชื่อมโยงทั่วโลก การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมที่จะพัฒนานักเรียน

ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ในสังคมแห่งการเรียนรู้ สิ่งที่สามารถนำมาใช้ส่งเสริมแนวคิด การให้ผู้เรียนเป็นสำคัญหรือการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคือ ต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ใน การจัดการศึกษา ดังที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตราที่ 63 ให้มีการจัดสรร เคลื่อนความถี่ สื่อตัวนำ โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุ โทรคมนาคม และการสื่อสารรูปแบบอื่นๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา เพราะการ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใฝ่ เรียนมากยิ่งขึ้น มาตราที่ 64 , 65 , 66 และ 67 มุ่งเน้นให้รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุนการผลิตสื่อ และ พัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผล การใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 37 - 38) ผู้เรียนมีสิทธิ์ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

1.1.1 สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการการศึกษาอิสลามศึกษาของโรงเรียนเอกชน

สอนศาสนาอิสลาม กล่าวคือ การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นเมื่อ ต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ แต่ละประเทศจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการ จัด การศึกษา ทั้งนี้การศึกษาต้องให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม สอดรับกับการพัฒนาของประเทศและสังคมโลก โดยมุ่งใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็น เครื่องมือในการพัฒนาและสนับสนุนการเรียนการสอน ดังปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้การพัฒนาเทคโนโลยี สารสนเทศในภาคการศึกษา (e-Education) เป็นหนึ่งในองค์ประกอบหลักที่สนับสนุนการจัดการ เรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสังคมไทยสู่สังคม แห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ที่ตอบสนองคุณภาพชีวิตโดยตรง เทคโนโลยีจะช่วยปรับปรุงคุณภาพ การศึกษาและสามารถเปลี่ยนสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การประกันโอกาสของผู้เรียน ในการเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการศึกษาอิสลามนั้นเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่ต้องถือ ปฏิบัติเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ดังนั้นเยาวชนมุสลิมทุกคนในประเทศไทยต้อง ได้รับการศึกษาศาสนาอิสลามอย่างเสมอภาค มีความรู้ ความเข้าใจ ยึดมั่น ศรัทธาและปฏิบัติตาม หลักศาสนาอิสลามเพื่อเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม การศึกษาเป็นการสร้างคนให้สามารถ ปรับเปลี่ยนตนเองให้เท่าทันและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงจากประเทศชาติและสังคม อยู่ตลอดเวลา ด้วยเหตุดังกล่าวการเรียนรู้จึงไม่มีการจบสิ้นและสิ้นสุด เพราะการดำเนินชีวิตของคน ต้องอาศัยการเรียนรู้เพื่อจะสามารถปรับตัวกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป การเรียนรู้จึงเป็นครรถ

ของชีวิตที่เกิดขึ้นได้ทุกแห่งทุกเวลา ต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิตตั้งแต่ปฏิสนธิจนตาย (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 : 6) ดังกล่าวนั้นสอดคล้องกับหลักคำสอนของอิสลามที่กำชับให้มุสลิมศึกษาหาความรู้เริ่มตั้งแต่เกิดจนตาย ดังหะดีษ ความว่า “พวกท่านจงศึกษาหาความรู้เริ่มตั้งแต่ในเปลจนถึงหลุมฝังศพ” บันทึกโดยฮาญี คอลีฟะฮฺ : 1/51 (วินัย สะมะอูน, 2552, น. 12)

1.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ด้านสื่อการสอนศาสนาอิสลาม กล่าวคือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนสอนวิชาศาสนาควบคู่วิชาสามัญ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มุ่งสร้างนักเรียนให้เป็น ผู้รอบรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ มีคุณธรรมและจริยธรรม ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหลายโรงเรียนในจังหวัดกระบี่ ได้เปิดสอนระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ทั้งทางด้านศาสนาและทางด้านสามัญ การสอนอิสลามศึกษานั้นมุ่งที่จะให้ผู้เรียนเรียนรู้และสามารถปฏิบัติศาสนกิจตามหลักศาสนาอิสลามได้ การได้เห็นถึงสิ่งที่จำเป็นต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ช่วยทำให้การเรียนการสอนบรรลุถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้ ดังนั้นการใช้สื่อที่ให้อาภาพและเสียงที่เหมือนจริง จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดกระบี่ได้เล็งเห็นความสำคัญของระบบเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จึงได้วางเป้าหมายให้มีการจัดศูนย์พัฒนาสื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษาผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้บริการการเรียนรู้แก่นักเรียน เรียกว่า การเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) เป็นการเรียนรู้ผ่านคอมพิวเตอร์และโทรคมนาคมเพื่อสนับสนุนปฏิบัตินองสองทางระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและผู้เรียนด้วยตนเอง ด้วยการผสมผสาน การเรียนผ่านจอภาพและการสอนผ่านเครือข่ายโดยระบบถ่ายทอดการสอนในระบบดิจิทัลหรือระบบแอนะล็อก ต่างเวลากันหรือพร้อมกัน ลามสายหรือไร้สาย (ชัยยศ พรหมวงศ์, 2546, น. 4) ผู้เรียนสามารถเลือกเข้าเรียนโดยไม่จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียน สามารถเรียนได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่เป็นการเรียนรู้ที่สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ให้ความเสมอภาคทางการศึกษา จัดเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้เกิดขึ้นได้ในทุกๆ ที่ (ระวีวรรณ ศรีศรีราม, 2549 , น. 119)

1.1.3 สภาพที่พึงประสงค์ด้านผู้สอนอิสลามศึกษา กล่าวคือ ผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในการนำวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาให้บรรลุสู่ผลสำเร็จ จึงควรมีความเข้าใจกระจ่างแจ้งและชัดเจนตรงกันโดยเฉพาะตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา เพื่อสนองแนวการปฏิรูปการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 (กรมวิชาการ, 2556, น. 7) ด้วยเหตุนี้ครูอิสลามศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสังคม ทำให้มนุษย์มีความเจริญงอกงาม ความสมบูรณ์ทั้งทางกายและจิตใจ มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม และเป็นบ่าวที่เคารพภักดีต่ออัลลอฮฺ ฉะนั้นทางโรงเรียน

เอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดกระบี่เล็งเห็นว่า ครูอิสลามศึกษาสมควรอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการใช้สื่อการสอนที่เป็นเทคโนโลยีประเภทต่างๆให้เป็น เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนอิสลามศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

1.2.1 สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา

อิสลาม กล่าวคือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดกระบี่ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาทั้งสองด้าน คือ ด้านวิชาการศาสนา และด้านวิชาการสามัญ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม แต่ยังคงขาดการสนับสนุนการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศฝ่ายวิชาการสอนอิสลามศึกษา เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศในแต่ละโรงเรียนมีน้อยมาก ไม่พอสำหรับใช้ในการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีน้อย

1.2.2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านสื่อการสอนศาสนาอิสลาม

กล่าวคือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดกระบี่ ได้พัฒนาระบบการศึกษาด้านสื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษาน้อยมาก เนื่องจากครูมีภาระงานสอนและงานสนับสนุนงานสอนจำนวนมาก ไม่มีเวลาในการดำเนินการผลิตสื่อการสอนได้ดีเท่าที่ควร ครูผลิตสื่อไม่ค่อยเป็น ขาดความรู้ด้านการใช้สื่อการสอน สื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือประกอบการเรียน หนังสือในห้องสมุดของโรงเรียน ซึ่งเป็นหนังสือเก่าที่มีข้อมูลไม่ค่อยทันสมัย เป็นต้น ส่วนสื่อประกอบการเรียนการสอนด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมิให้บริการแก่นักเรียนน้อย

1.2.3 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านผู้สอน

กล่าวคือ ผู้สอนรายวิชาอิสลามศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดกระบี่ได้ให้ความสำคัญในการใช้หลักสูตรการศึกษาน้อย ไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาเท่าที่ควร ขาดการเตรียมการสอน ครูสอนอิสลามศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ในระดับปานกลาง เนื่องจากยังขาดความรู้ด้านเทคนิคในการใช้สื่อการสอน เพราะยังยึดติดการสอนแบบบรรยาย นักเรียนจึงไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และมีการประเมินกระบวนการเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทำให้ผู้เรียนไม่ได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพเท่าที่ควร

1.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

1.3.1 สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา

อิสลาม กล่าวคือ การจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดกระบี่ ส่วนใหญ่จัดการศึกษาแบบแยกครูเป็นสองฝ่าย คือ ครูสอนวิชาสามัญ และครูสอนวิชาศาสนา และส่วนใหญ่การใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการเรียนการสอนใช้ในวิชาที่เป็นด้านสามัญมากกว่า สำหรับ

รายวิชาอิสลามศึกษาใช้การเรียนการสอนแบบครูบรรยายหน้าชั้นเรียน ครูอิสลามศึกษาจึงไม่ค่อยเห็นความสำคัญการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการเรียนการสอน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายวิชาอิสลามศึกษาก่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับโรงเรียนที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาอิสลามศึกษา

1.3.2 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านสื่อการสอนศาสนาอิสลาม กล่าวคือ สื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดกระบี่มีน้อย ส่วนใหญ่เป็นหนังสือประกอบการเรียนการสอน เป็นหนังสือเก่าที่มีข้อมูลไม่ค่อยทันสมัย สื่อการศึกษาที่สามารถศึกษาข้อมูลข่าวสารได้ดีที่สุด ได้แก่ คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่มีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน และการให้บริการรูปแบบการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีเฉพาะบางโรงเรียนเท่านั้น ทำให้นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้เท่าที่ควร ครูไม่มีความรู้พื้นฐานในด้านการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากนัก จึงมีความจำเป็นต้องทำการวิจัยที่จะเสนอแบบจำลองการพัฒนาการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักเรียนขึ้น

1.3.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านผู้สอน กล่าวคือ ผู้สอนรายวิชาอิสลามศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดกระบี่มีความเข้าใจไม่ตรงกันในด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษา ครูผู้สอนขาดการเตรียมการสอน ใช้สื่อการสอนแบบเทคโนโลยีสมัยใหม่ไม่ค่อยเป็น ทำให้ผู้เรียนไม่ได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพเท่าที่ควร

1.4 ความพยายามในการแก้ปัญหา

จากสภาพปัญหาดังกล่าว โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดกระบี่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในระดับหนึ่ง โดยกระตุ้นและเร่งให้ครูผู้สอนดำเนินการผลิตสื่อการเรียนการสอน รายวิชาอิสลามศึกษาเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้มีความรู้ในเรื่องการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยทางโรงเรียนแต่ละโรงเรียนได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำเทคนิคและวิธีการสอนแบบใหม่ๆ มาปรับใช้ให้เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอิสลามศึกษาต่อไป

ในส่วนของความพยายามในการแก้ปัญหาจากงานวิจัย ทั้งงานวิจัยด้านอิสลามศึกษา และด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ในช่วงปี 2549-2555 มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.4.1 งานวิจัยด้านอิสลามศึกษา ได้แก่ (1) เอลิมพล และซัน (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลาม

ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง ตามความเห็นของครู พบว่าในภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และตามความเห็นของนักเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด ยกเว้นด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง และด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด 2) สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง ตามความเห็นของครูที่มีอายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน มีทัศนะไม่แตกต่างกัน 3) สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง ตามความเห็นของนักเรียนที่มีเพศ และการศึกษาศาสนาแตกต่างกัน มีทัศนะไม่แตกต่างกัน ยกเว้นนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนะแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 4) ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดคือสื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษามีน้อย ไม่มีความหลากหลาย รวมถึงยังขาดความทันสมัย จากปัญหาดังกล่าวได้รับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขคือ จัดให้มีการอบรมครูในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียนการสอน และควรให้มีองค์กรหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษา พร้อมทั้งแนะนำวิธีการใช้สื่ออย่างถูกต้อง และมีครูบางส่วนแก้ปัญหการขาดแคลนสื่อโดยการสร้างกิจกรรมให้นักเรียนจัดทำสื่อมาประกอบการเรียนการสอน ซึ่งครูเองก็สามารถเก็บไว้ใช้ประกอบการสอนได้ (2) อมร หมดบุญ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนวิดิทัศน์การสอน วิชา อิสลามศึกษา เรื่อง การประกอบพิธีฮัจญ์และอุมเราะฮ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ได้บทเรียนวิดิทัศน์การสอน วิชาอิสลามศึกษา เรื่องการประกอบพิธีฮัจญ์และอุมเราะฮ์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีคุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก และด้านเทคนิคการผลิตสื่ออยู่ในระดับดี และมีประสิทธิภาพ 89.06/87.10 (3) สปีอัน แชนา (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาใน โรงเรียนประถมและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาที่ต่างกันในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษาด้านศาสนาและสามัญ ช่วงระดับการปฏิบัติการสอน และประสบการณ์ในการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสอนสองระบบ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหาและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาใน 5 ด้าน พบว่า 1. ครูบางคนไม่ตระหนักและไม่ให้ความสำคัญต่อคุณธรรมจริยธรรม

ในการสอน แนวทางแก้ไขคือ ควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับศาสนาด้านคุณธรรมจริยธรรม 2. ครูไม่มีเทคนิคการสอนที่ดี ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบเดิมๆ ไม่ใช่เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายแนวทางแก้ไขคือ ควรจัดให้มีการอบรมด้านเทคนิคและวิธีการสอนอิสลามศึกษาอย่างต่อเนื่อง 3. สื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษามีไม่เพียงพอ แนวทางแก้ไขคือ ควรจัดสรรงบประมาณด้านอิสลามศึกษาให้เท่ากับโรงเรียนอื่นๆที่พัฒนาแล้ว 4. ครูไม่ค่อยอุทิศตนให้กับนักเรียน แนวทางแก้ไขคือ ครูควรได้รับการปลูกฝังในเรื่องการเสียสละ และควรดูแลเอาใจใส่นักเรียนเสมือนลูกของตนเอง และ 5. ครูไม่สามารถใช้วิธีการวัดและประเมินผลการสอนที่แท้จริงและหลากหลาย แนวทางแก้ไขคือ ควรจัดให้มีระบบการวัดและประเมินการสอนอิสลามศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4.2 งานวิจัยด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ (1) ชัยวัฒน์ เขาวนัรัตน์ และเจต

ชรินทร์ จิรสันติธรรม (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนดนตรีสากลโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนดนตรีสากลโดยใช้สื่อมัลติมีเดียที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจเป็นที่น่าสนใจ ผลคะแนนจากการประเมินมีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 87.05/93.3 สรุปว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีพัฒนาการการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 และรูปแบบการเรียนการสอนดนตรีสากลโดยใช้สื่อมัลติมีเดียที่ได้จัดทำขึ้นใหม่นี้ มีความเหมาะสมมาก (2) ณรงค์ชัย เพ็งสถิตย์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาสภาพปัญหาการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษามีปัญหาในด้านเนื้อหาและด้านการใช้งานอยู่ในระดับน้อย อาจารย์ผู้สอนมีปัญหาในเรื่องภาระงานมาก ไม่สามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชาให้ทันสมัย ไม่ทราบกระทุ้ในเว็บบอร์ด และมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในการผลิตสื่อการเรียนรู้ ผู้ดูแลระบบมีปัญหาด้านขาดความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ผลิต ไม่ได้ประเมินผลสื่อที่ผลิตก่อนนำไปใช้จริง ใช้ตนเองเป็นมาตรฐานในการออกแบบ ไม่ได้เขียนผังงาน การรับส่งข้อมูลล่าช้า และมีปัญหาการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ 2) การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ ผู้ดูแลระบบ ผู้สอน ผู้เรียน และระบบสมาชิก ในแต่ละส่วนจะมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบหรือลักษณะการใช้งานแตกต่างกัน โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 ท่าน ได้ยอมรับว่าแบบการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น มีอนาคตภาพในทางที่ดี และมีอนาคตภาพที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด (3) โสภณพันธ์ สอาด (2553) ได้

ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนกกระทรวงสาธารณสุข ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลหลังเรียนของกลุ่มทดลองเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักแบบปกติสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาล หลังเรียนของกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการเรียนการสอน โดยใช้ปัญหาเป็นหลักแบบปกติ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 5 ท่าน มีความคิดเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้กับนักศึกษาพยาบาลได้

จากงานวิจัยที่ผ่านมาสรุปได้ว่า ด้านการสอนอิสลามศึกษา พบว่า ทั้งหมดใช้กระบวนการวิจัยเชิงสำรวจและพัฒนาเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการสอน พฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษา และเพื่อพัฒนาบทเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา โดยผลการวิจัย เน้นพฤติกรรมการสอนของครูอิสลามศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นหลัก ส่วนด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียน นักศึกษา พบว่า ทั้งหมดใช้กระบวนการวิจัยเชิงสำรวจและพัฒนาเพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ ความคิดเห็น และพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยผลการวิจัยเน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียน นักศึกษาเป็นหลัก

1.5 แนวทางที่ผู้วิจัยจะดำเนินการแก้ปัญหา

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นประกอบกับความพยายามในการแก้ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดกระบี่ สามารถแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง หากแต่ยังไม่ได้เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการเก็บรวบรวมข้อมูล ความต้องการ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์และพัฒนาแบบจำลองการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในอนาคตของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดกระบี่ขึ้น โดยรูปแบบการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกใช้สื่อใดสื่อหนึ่งเพื่อการ

เรียนรู้ด้วยตัวเอง ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นถึงการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนผ่านสื่อในอนาคตสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนให้สามารถ เรียนรู้โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนาแบบจำลองการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาอิสลาม ศึกษา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดกระบี่

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 เพื่อศึกษาความต้องการของผู้สอนเกี่ยวกับการเรียนการสอนผ่านสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม จังหวัดกระบี่

2.2.2 เพื่อสร้างแบบจำลองการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา อิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัด กระบี่

2.2.3 เพื่อประเมินแบบจำลองการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา อิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัด กระบี่

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา

3.2 ประชากร

3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) ครูสอนรายวิชาอิสลามศึกษา โรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดกระบี่ จำนวน 157 คน และ (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและ สื่อสารการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 8 คน และ(3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำนวน 3 คน

3.3 เนื้อหาสาระในการวิจัย

เนื้อหาสาระที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในขอบข่ายเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบจำลองการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาอิสลามศึกษา จำนวน 2 ด้าน คือ (1) ศึกษารูปแบบ องค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดกระบี่ และ(2) พัฒนาแบบจำลองการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามขั้นตอนการจัดระบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์ และขั้นตอนการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.4.1 เครื่องมือที่เป็นต้นแบบชิ้นงาน ได้แก่ แบบจำลองการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาอิสลามศึกษา

3.4.2 เครื่องมือวัดผลลัพธ์ ได้แก่ (1) แบบสอบถามความต้องการของครู และ(2) แบบระดมความคิดเห็นในการประชุมกลุ่มสนทนาของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา (3) แบบจำลอง และ(4) แบบประเมินแบบจำลองการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาอิสลามศึกษา

3.4.3 เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติที่ใช้ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อแบบจำลองการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4.4 เครื่องมือทางสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Focus Group และการวิเคราะห์เนื้อหา

3.5 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ในปีการศึกษา 2555 - 2556

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 แบบจำลองการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ รวมถึงลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาอิสลามศึกษา

4.2 การเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การเรียนการสอนในลักษณะหรือรูปแบบใดก็ได้ ซึ่งถ่ายทอดเนื้อหาขึ้น กระทำผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่นำเสนอเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์

4.3 การพัฒนาแบบจำลองการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การพัฒนาแบบจำลองการเรียนการสอน ตามกระบวนการเข้าสู่ระบบ โดยมีการกำหนดหลักการ เป้าหมาย และองค์ประกอบของแบบจำลองการสอนให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน มีการกำหนดแนวทางในการนำแบบจำลองไปใช้ การประเมินแบบจำลองการสอน และการทดสอบความมีประสิทธิภาพของแบบจำลองที่สร้างขึ้น

4.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีผลงานทางวิชาการ หรือผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ในงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันอุดมศึกษา

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

5.1 ได้แบบจำลองการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาอิสลามศึกษา

5.2 ได้แนวทางการพัฒนารูปแบบการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อไป

